

MANIFEST PENTRU EGALITATEA DE GEN

Priorități de reformă cu privire la promovarea
egalității de șanse pentru femei și bărbați
în Republica Moldova, 2019-2022

Propus de către:

Platforma pentru Egalitate de Gen¹

Coaliția Națională "Viața fără Violență în Familie"²

Asociația Obștească Centrul de informații GENDERDOC-M

---

¹ **Platforma pentru Egalitate de Gen** reprezintă o uniune benevolă a 29 de ONG-uri: Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, Asociația Împotriva Violenței în Familie- Casa Mărioarei", AO "Femeia Modernă" (Orhei), AO "Mildava" (Nisporeni), AO Vocea Femeilor Rome "ROMANO ALAV", AO "Forul Organizațiilor de Femei din Republica Moldova", AO "Gender-Centru", AO "Institutul de Rezolvare a Conflictelor", AO "Promo-Lex", AO Femeia pentru Viitor (Ungheni), AO „Onoare și Drepturile Femeii Contemporane” (Bălți) , Alina Andronache, Ana Gurău, Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova-AFAM, Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare", Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii "Memoria", Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului, Clubul Politic al Femeilor 50/50, Diana Enachi, Galina Precup, Georgeta Carasiucenco, Grupul de Inițiative Feministe din Moldova, Marina Zarija, Nata Scobioală, Olga Nicolenco, Tatiana Kebak, AO "Femei pentru Societatea Contemporană", AO "AFINA" (Bălți).

² **Coaliția Națională "Viața fără Violență în Familie"** reprezintă o platformă neinstituționalizată, formată din 22 de organizații non-guvernamentale și instituții publice, prestatori de servicii în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie: AO „Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”, AO "Gender – Centru", Asociația împotriva Violenței „Casa Mărioarei”, AO „Promo-Lex”, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii "Memoria", AO „Centrul de Drept al Femeilor" (CDF), AO Centrul Național pentru Prevenirea Abuzului față de Copii (CNPAC), AO Artemida, AO Centrul de Resurse pentru Tineret "Dacia", AO „Onoarea și Dreptul Femeilor Contemporane", AO Centrul Psihosocial "Vulcănești", AO "Institutul Democratic, Comrat, AO "Vesta", Comrat, AO "Interactions", AO „Stimul", Ocnița, AO Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale, Instituția publică, Centrul Maternal Căușeni, Instituția publică, Centrul Maternal Cahul, Instituția publică Centrul de zi pentru victimele violenței "Sotis", AO "CNFACEM", Centrul Psihosocial "Vulcănești".

INTRODUCERE

Toate reformele cu privire la promovarea egalității de gen din ultimii patru ani au fost realizate pe jumătate de măsură. Chiar dacă în anul 2016 Parlamentul a adoptat o serie de prevederi legale³ menite să îmbunătățească nivelul de reprezentare a femeilor în procesul decizional, eficiența acestora a fost redusă esențial de deciziile ulterioare ale Organului legislativ. Spre exemplu, *eficiența cotei minime de 40%* a fost diminuată prin schimbarea sistemului electoral. Prevederea *cotei de 40% la formarea Guvernului* a fost eliminată odată cu adoptarea noii variante a legii cu privire la Guvern. Modificarea în anul 2016 a cadrului legislativ care reglementează prevenirea și combaterea violenței în familie în Republica Moldova a presupus asigurarea conformității acestuia cu prevederile Convenției Consiliului Europei privind *prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie*. Însă, modificarea ulterioară a Codului contravențional prin introducerea articolului 78/1 – *Violența în familie* – a subminat impactul amendamentelor din 2016. Drept urmare, numărul dosarelor contravenționale pe cazuri de violență în familie a crescut de două ieri, iar cel al dosarelor penale a scăzut de două ori, fapt care contribuie la impunitatea agresorilor și accesul limitat al victimelor violenței în familie la justiție. Schimbările introduse în 2018 cu privire la *concediul de îngrijire a copilului* nu au fost pe măsura așteptărilor, iar modificarea Codului Educației menită să extindă accesul copiilor de 2 ani la educația preșcolară a fost adoptată fără acoperire financiară.

Astfel, nivelul egalității de gen nu s-a îmbunătățit. Comparativ cu anul 2014, numărul de femei candidate nu a crescut. Ca și în anul 2014, femeile nu pot combina eficient viața profesională cu cea de familie. Diferențele salariale și cele de pensii cresc, accesul la servicii pentru victimele violenței domestice nu a crescut semnificativ, iar bărbații continuă să aibă o speranță medie a vieții cu 8 ani mai mică comparativ cu cea a femeilor.

Organizațiile semnatare cheamă toți concurenții electorali să-și asume prioritățile de reformă din acest MANIFEST. Indiferent dacă vor accede la guvernare sau se vor afla în opoziție, dacă vor deveni partide parlamentare sau vor activa în afara parlamentului, asumarea unor angajamente ferme și ambițioase din acest MANIFEST va contribui la asigurarea și sporirea nivelului egalității de gen în 6 domenii importante: procesul decizional, prevenirea și combaterea violenței domestice, piața muncii, sănătate, antreprenoriat și instituții ce promovează egalitatea.

---

³<http://lex.justice.md/md/365019/>

REPREZENTAREA ȘI LUAREA DECIZIILOR

Deși au respectat cota de 40% pentru lista de candidați în circumscripția națională, nici un partid politic nu a asigurat o reprezentare echilibrată a ambelor genuri pe lista de candidați în circumscripțiile uninominale, unde nivelul de reprezentare a femeilor este de două ori mai mic. Astfel, nivelul de reprezentare a femeilor în rândul tuturor candidaților este aproape similar cu situația din 2014, riscând să avem un număr mai mic de femei în Parlament comparativ cu ultimele alegeri.

SOLICITĂM:

- 1. Repartizarea politică a funcțiilor înalte în stat (Președinte al Parlamentului și Prim-Ministru) într-un mod în care cel puțin la una dintre aceste poziții să fie desemnată o femeie.**
- 2. Reprezentare echitabilă la conducerea Parlamentului.** Cel puțin un vice-președinte al Parlamentului să fie de sex opus. Aceeași regulă să fie aplicată și în cazul alegerii conducătorilor fracțiunilor din Parlament. Numărul de bărbați și femei președinți ai comisiilor parlamentare să fie egal.
- 3. Reprezentare echilibrată în Guvern.** Numărul de bărbați (miniștri) să fie egal cu cel al femeilor (ministre). Același criteriu să fie aplicat și în cazul altor funcții politice subordonate Guvernului.
- 4. Aplicarea cotei pentru toți candidații desemnați de partidele politice în alegeri.** Codul Electoral urmează a fi modificat, pentru a introduce obligația partidelor politice de a asigura o cotă minimă de 40% atât pentru circumscripția națională, cât și pentru circumscripțiile uninominale.
- 5. Aplicarea măsurilor de plasament a bărbaților și femeilor pe listele de candidați,** astfel încât cota procentuală să se aplice pentru fiecare decilă din lista candidaților.
- 6. Reforma radicală a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.** Legislația aferentă finanțării campaniilor electorale și a partidelor politice să fie modificată, pentru a reduce semnificativ (de 50 de ori) plafoanele de donații pentru partide și concurenți electorali.

PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI

Violența față de femei și violența în familie este o problema gravă și un fenomen răspândit în Moldova, care are la origine stereotipuri privind rolul femeii și al bărbatului în familie și societate. Chiar dacă în ultima perioadă au fost înregistrate anumite progrese în domeniul combaterii violenței față de femei și în familie, incidența, amploarea și gravitatea acestei probleme rămân neschimbate. Conform datelor din 2016⁴, fiecare a treia femeie din mediul rural și fiecare a patra femeie din mediul urban a suferit de cel puțin o formă de violență din partea soțului/partenerului intim pe parcursul vieții. Circa 40% bărbați consideră că există momente când o femeie merită să fie bătută⁵. În anul 2018, ca urmare a actelor de violență în familie, au decedat în total 58 persoane⁶.

SOLICITĂM:

1. Ratificarea Convenției de la Istanbul. Până la finele anului 2020, ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței în familie (Convenția de la Istanbul).

1. Dublarea anuală a nivelului de finanțare pentru asigurarea implementării Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței față de femei și a violenței în familie pe anii 2018-2023 și a Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020.

2. Până în 2021, extinderea accesului la servicii și programe de prevenire destinate victimelor violenței în fiecare raion al țării. Acest lucru ar putea fi realizat prin inițierea în 2019 a unei reforme complexe a modului de finanțare și evaluare a calității serviciilor prestate victimelor violenței.

3. Finanțarea din bugetul de stat a serviciilor în domeniul violenței față de femei prestate de către organizațiile societății civile. Până la finele anului 2019, elaborarea și adoptarea unui proiect de lege privind instituirea mecanismului de subcontractare de către stat a serviciilor prestate de organizațiile non-guvernamentale în domeniul violenței față de femei.

4. Criminalizarea prin lege a tuturor formelor de violență. Până în 2020, elaborarea și adoptarea unui proiect de lege care să prevadă criminalizarea tuturor formelor de violență, indiferent de gradul vătămarilor corporale, asigurarea victimelor violenței cu expertiză extrajudiciară gratuită, acoperirea din bugetul de stat a cheltuielilor suportate de victimele violenței în familie și față de femei pentru investigațiile medicale suplimentare necesare pentru asigurarea calității și veridicității raportului de expertiză etc.

6. Colectarea și diseminarea operativă a datelor statistice. Până în 2020, asigurarea colectării semestriale a datelor statistice privind cazurile de violență de către toți actorii cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și față de femei și diseminării operative a acestora.

---

⁴http://www.statistica.md/public/files/Cooperare_internationala/PNUD/10_tablouri_femei_RM/prof_7_victime.pdf

⁵http://cdf.md/files/resources/130/Raport_Barbatii%20si%20egalitatea%20de%20gen.pdf

⁶http://politia.md/sites/default/files/ni_violenta_in_familie_12_luni_2018_pagina_web_a_igp.pdf

PIAȚA MUNCII

În anul 2008, aproximativ 113,1 mii de femei erau inactive pe piața muncii din cauza responsabilităților casnice. În anul 2017 această cifră a ajuns la 193,3 mii. Numărul de bărbați din această categorie a crescut de la 3,5 mii (2008) la 5,7 mii în 2017. În 2017 salariul mediu al bărbaților a fost cu aproximativ 13,5% mai mare comparativ cu cel al femeilor, iar în unele domenii, cum ar fi finanțele, salariul mediu al bărbaților a fost cu 38% mai mare. Pensia medie a bărbaților era cu 19% mai mare decât a femeilor, iar în Chișinău această diferență a fost de 30%.

SOLICITĂM:

1. Către anul 2022, asigurarea creșterii până la 50% a copiilor cu vârsta cuprinsă între de 0-3 ani înscriși în grădinițe și creșe. În anul 2017, ponderea copiilor în educația timpurie era de 11,2%. Indicatorul respectiv poate fi asigurat prin crearea unui Fond Național pentru Creșe, care va replica experiența FISM în mobilizarea resurselor internaționale și locale pentru amenajarea și crearea locurilor calitative de creșe.

2. Reformarea concediului de îngrijire a copilului. Prin introducerea unei grile care să ofere maximă flexibilitate părinților, să motiveze implicarea taților și să faciliteze reîntoarcerea în câmpul muncii a mamelor. Totodată, indemnizația pentru îngrijirea copilului urmează să fie automat indexată la rata anuală a inflației.

3. Transpunerea aquis-ului⁷ și practicilor comunitare în ceea ce privește reducerea discrepanțelor salariale. Acest lucru presupune, în special, introducerea măsurilor de transparentizare a sistemului de salarizare și a obligativității față de toți angajatorii de a utiliza un sistem de evaluarea echitabilă a funcțiilor.

4. Adoptarea unui șir de măsuri de prevenire a discriminării și hărțuirii sexuale: (i) legalizarea chestionării anonime drept instrument de identificare a incidenței hărțuirii sexuale la locul muncii; (ii) indicatori de clasificare clară a actelor de hărțuire sexuală după severitatea cazului; (iii) revizuirea actelor normativ-juridice în vigoare în vederea divizării clare a responsabililor și a atribuțiilor instituțiilor mandatate cu prevenirea, investigarea și combaterea hărțuirii sexuale. Totodată, este nevoie de intervenții urgente pentru a preveni și combate hărțuirea sexuală în instituțiile de învățământ: (i) probarea unui set unitar de prevederi legale cu privire la combaterea hărțuirii sexuale pentru instituțiile de învățământ de toate nivelele; (ii) obligarea fiecărei instituții de învățământ să aprobe și să implementeze proceduri interne de prevenire și combatere a hărțuirii sexuale; (iii) abilitarea organizațiilor de studenți cu drepturi de confidenț în cazurile de hărțuire sexuală.

5. Alocarea a cel puțin 0,5% din PIB pentru măsuri active de ocupare a forței de muncă. În 2018, Parlamentul a aprobat o nouă lege cu privire la ocuparea forței de muncă, elaborată în baza celor mai bune practici de activizare a grupurilor vulnerabile pe piața muncii. Pentru ca aceste măsuri să fie puse în practică într-un mod consistent și calitativ, autoritățile trebuie să asigure o finanțare de cel puțin 0,5% din PIB (media țărilor OECD).

6. Eliminarea prevederilor discriminatorii legate de calcularea venitului mediu lunar pentru perioadele necontributive la determinarea pensiilor. Aceasta se referă, în special, la perioada de îngrijire a copilului până la vârsta de trei ani. Articolul 5 alin. (2) lit. b)⁸ specifică faptul că perioada de îngrijire a copilului până la vârsta de trei ani este asimilată stagiului de cotizare. Totodată, în art. 8 alin. (3) este menționat că „la determinarea venitului mediu lunar, începând cu 1 ianuarie 1999, se ia în considerare salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei”. Această prevedere este discriminatorie față de femei, întrucât legiuitorul cunoaște că majoritatea persoanelor care optează pentru concediul de îngrijire a copilului sunt femei.

⁷Acquis comunitar desemnează totalitatea drepturilor și a obligațiilor comune care decurg din statutul de stat membru al Uniunii Europene.

⁸Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 42-44, art.247) Articolul 5. Stagiul de cotizare.

SĂNĂTATE

În anul 2017, speranța medie de viață a femeilor a fost cu 7,7 ani mai mare decât a bărbaților. Rata mortalității pentru majoritatea maladiilor și a cauzelor de deces este mult mai mare în rândul bărbaților. Spre exemplu, rata mortalității din cauza bolilor aparatului respirator este de 2,3 ori mai mare la bărbați. Aproximativ 40% dintre bărbați fumează de 10 ori mai mult decât femeile. Este important să notăm că ultimele estimări ale OMS arată că rata fumătorilor și nivelul consumului de alcool nu s-au atenuat în ultimii ani. Totodată, în Moldova, în fiecare zi o femeie este diagnosticată cu cancer cervical și o femeie moare din cauza acestei maladii la fiecare două zile.

SOLICITĂM:

1. Implementarea celor mai bune practici ale OMS în scopul reducerii semnificative a consumului de alcool.

Acestea presupun: (a) reglementarea concretă a măsurilor anti-alcool, cum ar fi creșterea semnificativă a taxelor (între 25%-50%), interzicerea totală a publicității alcoolului, introducerea restricțiilor în vânzarea alcoolului (spre exemplu, interzicerea vânzării alcoolului în raza drumurilor naționale, benzinării, interzicerea vânzării de alcool în week-end, perioada de noapte); (b) alocarea surselor de finanțare suplimentară pentru implementarea intervențiilor ce țin de serviciile de prevenire și educația tinerilor.

2. Aplicarea măsurilor antitutun. Elaborarea unui plan de majorare a accizelor la produsele de tutun, astfel ca până în anul 2023 accizele în R. Moldova să fie la nivel cu cele din România. Totodată, este necesar de modificat Legea 278/2007 privind controlul tutunului, astfel ca produsele din tutun care nu ard să fie limitate ca și alte produse din tutun care ard.

3. Asigurarea unui acces de 100% la serviciile de îngrijire sexual-reproductivă și contracepție. Rata de utilizare a contraceptivelor în rândul femeilor este de doar 31,6%. Serviciile de contracepție trebuie să devină o componentă principală a politicilor integrate în domeniul sănătății sexuale și reproductive. Compania Națională de Asigurări în Medicină trebuie să includă contraceptive moderne pe lista medicamentelor compensate. Până în 2020, toate instituțiile medicale vor avea în posesie scaune ginecologice pentru femei cu dizabilități locomotorii.

ANTREPRENORIAS

Conform datelor oficiale disponibile, raportul dintre femei și bărbați în rândul angajatorilor este de 1 la 4 (respectiv 26,9% femei și 73,1% bărbați), indiferent de forma de proprietate a unității pe care o conduc. În funcție de mărimea unității, se constată că femeile se regăsesc mai frecvent în calitate de conducători ai întreprinderilor micro (31,5%) și ale celor mijlocii (24,7%). Întreprinderile cu peste 100 de salariați sunt conduse de femei în proporție de 18%. Totodată, femeile sunt proprietare a doar 25% din întreprinderile Republicii Moldova și doar 65% dintre ele se află în poziție de top manager, comparativ cu 99% în cazul bărbaților proprietari⁹.

SOLICITĂM:

1. Colectarea și analiza datelor statistice despre antreprenoriatul în rândul femeilor. Lipsa datelor statistice cu privire la nivelul de dezvoltare a antreprenoriatului feminin face dificilă analiza impactului politicilor de dezvoltare a IMM-urilor și programelor de suport a antreprenoriatului din Moldova. În acest sens, Biroul Național de Statistică trebuie să ajusteze toate formularele pentru a permite colectarea și analiza datelor cu privire la antreprenoriat din perspectiva de gen.

2. Următoarea Strategie cu privire la dezvoltarea IMM-urilor va prevedea un obiectiv mai specific cu referire la dezvoltarea antreprenoriatului feminin. Aceasta va cuprinde un obiectiv mult mai specific privind dezvoltarea antreprenoriatului feminin și va include măsuri specifice de sporire a accesului femeilor la surse de finanțare (în special, creditare) pentru dezvoltarea afacerilor, pentru servicii de instruire și consultanță în afaceri.

3. Guvernul să își asume până în anul 2021, femeile să beneficieze de cel puțin 40% din toate resursele destinate dezvoltării antreprenoriatului în Moldova (inclusiv subvențiile). Principalele programe de suport ale sectorului, finanțate de stat și/sau de partenerii de dezvoltare, precum și liniile de creditare ale instituțiilor financiare internaționale/ sau acordate în cadrul unor programe internaționale, vor asigura creșterea anuală a cuantumului resurselor financiare accesate de către femei, astfel încât până în 2021 acestea să beneficieze de cel puțin 40% din resursele financiare alocate.

4. Creșterea finanțării Programului "Femei în Afaceri" de la 51,5 la 200 milioane în 2021. În anul 2016, Guvernul Republicii Moldova a lansat Programul "Femei în Afaceri". Perioada de implementare a programului este de 3 ani, fiind alocate din bugetul statului 51,5 milioane de lei. Finanțarea programului pentru următorii 3 ani trebuie triplată anual, crescând de la 51,5 milioane la 200 de milioane lei.

5. Consolidarea organizațiilor din domeniu. Programele de dezvoltare a antreprenoriatului urmează să-și stabilească drept țintă asigurarea cooperării între organizațiile beneficiare, precum și consultarea rețelelor și organizațiilor create de femeile antreprenoare în elaborarea de politici și programe de dezvoltare a sectorului.

---

⁹Supporting Women's Entrepreneurship in Moldova, World Bank Group, <http://documents.worldbank.org/curated/en/411391516856355553/pdf/122962-REVISED-PUBLIC-MoldovaSupportingWomenEntrepreneurshipFINALPRINT.pdf>

INSTITUȚII CARE PROMOVEAZĂ EGALITATEA

Majoritatea politicilor publice sunt adoptate fără a ține cont de perspectiva egalității de gen. Printre cele mai mari provocări în acest sens sunt: (i) gradul redus de responsabilitate a agențiilor/ instituțiilor publice pentru realizarea egalității de gen; (ii) capacitatea redusă de a înțelege și a formula diferite opțiuni de politici pot avea impact diferit asupra femeilor și bărbaților; (iii) un mecanism foarte slab de monitorizare și responsabilizare a instituțiilor publice pentru realizarea egalității de gen.

SOLICITĂM:

1. Instituirea în fiecare minister a unităților de gen. Acestea vor activa cu normă deplină și vor avea sarcina principală de a integra principiul egalității de gen în toate etapele ciclului de politici publice.

2. Instituirea, prin lege, a obligației de analiza impactul de gen la etapa elaborării tuturor actelor și bugetelor. Adițional, va fi aprobat la nivel național ghidul pentru integrarea dimensiunii de gen în politicile publice, drept instrument de bază pentru unitățile de gen la etapa elaborării documentelor de politici publice.

3. Fortificarea mandatului instituțional al Consiliului pentru Prevenirea Discriminării și Asigurarea Egalității, cu atribuții de investigare și de sancționare. *Mandatul de investigare* urmează să cuprindă câteva elemente decisive: (i) mandatul de a investiga cauzele și nivelul diferențelor salariale pentru diferite sectoare ale economiei, ocupații sau angajatori specifici; (ii) mandatul de investigație trebuie să fie strict reglementat, pentru ca acesta să nu producă costuri exagerate pentru angajatori; (iii) investigațiile ar presupune în mare parte solicitarea de la angajator a informației cu privire la salariile oferite, politica de salarizare, cu condiția că datele cu caracter personal sunt protejate; (iv) mandatul de a investiga în teritoriu la momentul sesizării sau auto-sesizării actului de hărțuire și a executării obligatorii a recomandărilor/ deciziilor oferite de către Consiliu subiecților cazului de discriminare. *Mandatul de sancționare* urmează să prevadă atribuția minimă de sancționare contravențională a faptelor de discriminare. Pentru o mai bună exercitare a funcțiilor Consiliului, urmează să fie deschise filiale teritoriale, să fie extins numărul de personal al Consiliului și să fie majorat salariul acestora.

4. Crearea Comisiei pentru oportunități egale în cadrul Parlamentului. Atribuțiile comisiei vor include: (i) avizarea obligatorie a tuturor actelor legislative relevante din perspectiva impactului asupra egalității de gen; (ii) audierea anuală a tuturor autorităților centrale în ceea ce privește progresele în implementarea politicii de stat în domeniu, precum și a angajamentelor internaționale relevante pentru domeniu (CEDAW, UPR, MDG, etc.); (iii) *prevenirea și combaterea sexismului în activitatea parlamentară.*

PREVENIREA DISCURSULUI DE URĂ

Conform datelor din raportul Promo-Lex „Discursul de ură și instigarea la discriminare în spațiul public și mass-media din Republica Moldova”¹⁰, 2018, femeile constituie al doilea cel mai afectat grup din Moldova de discursul de ură. Exprimarea se manifestă de multe ori prin clișee legate de modele de comportament și prejudecăți de gen. Această retorică portretizează imaginea femeii slabe sau inferioare bărbatului. Retorica sexistă perpetuează prejudecățile față de femei, le subliniază rolurile sociale, conturează ideea inferiorității față de bărbați și crește gradul de intoleranță față de acest grup social.

Aceste mesaje nu se adresează tot timpul direct femeilor, dar sunt utilizate pentru a ofensa persoana căreia i se adresează sau pentru a o contrapune unor prejudecăți percepute ostil în societate. Autorii acestor exprimări construiesc retorica împotriva oponentilor axată pe derâdere, inferioritate și neseriozitate, asociate cu prejudecățile pe care le folosesc. Această comparație are în permanență la polul opus femeile, într-un fel sau în altul.

SOLICITĂM:

1.Modificarea Codului Penal și contravențional pentru investigarea și sancționarea infracțiunilor motivate de prejudecată și a discursului de ură, inclusiv în context electoral, în conformitate cu standardele internaționale, în special cu articolul 19 al Pactului Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice, articolul 4 al Convenției pentru Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială și Recomandarea Generală CERD nr.35 din 2013, Comentariul General nr.34 al Comitetului ONU pentru Drepturile Omului și Recomandarea ECRI de politică generală nr. 11 privind combaterea rasismului și discriminării rasiale din 2007.

2.Revizuirea legislației naționale pentru uniformizarea noțiunii discursului de ură, în conformitate cu standardele internaționale: noțiunii de discurs care incită la ură, din Legea cu privire la libertatea de exprimare, articolul 2; noțiunii de instigare la discriminare din articolul 2, Legea cu privire la asigurarea egalității, ca să includă intenția anunțată de a discrimina, încurajarea sau sprijinirea altuia de a discrimina; noțiunii de limbaj sexist din articolul 2, Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, pentru a include legătura între limbaj și prejudecățile de gen.

3.Revizuirea cadrului legislativ electoral, în special a Codului Electoral, pentru a defini discursul de ură în campaniile electorale și reglementa modalitățile de descurajare a utilizării acestui discurs. Instituirea unui mecanism de monitorizare, documentare și sancționare a discursului de ură în campaniile electorale.

---

¹⁰ https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/11/Raport_Discurs_Ura_RO.pdf